

Сьогодні
02.09.2024

Урок №1

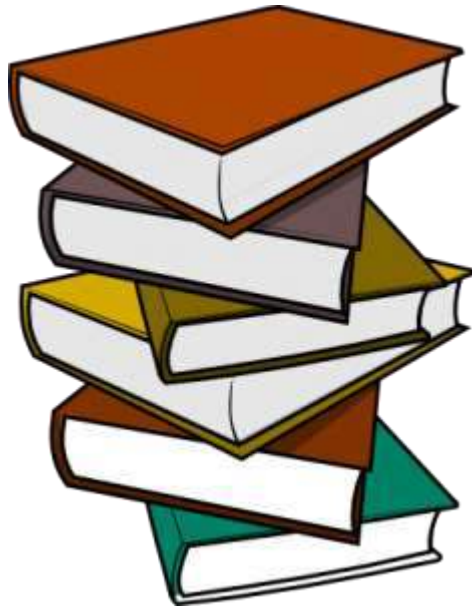

Художній твір як явище мистецтва. Функції мистецтва

Мета: ознайомити учнів з поняттям художнього твору як явища мистецтва; розкрити основні функції мистецтва, зокрема художньої літератури, в житті людини та суспільства; пояснити зв'язок між літературою та іншими видами мистецтва (театр, кіно, музика тощо); розвивати уяву та естетичне сприйняття учнів через аналіз художніх творів; удосконалювати навички критичного мислення та аналізу літературних текстів; сприяти розвитку мовленнєвих навичок через обговорення творів мистецтва; виховувати в учнів любов до літератури та мистецтва; формувати ціннісне ставлення до художніх творів та їхньої ролі в культурі; сприяти розвитку емоційної чутливості та емпатії через сприйняття мистецьких творів.

Слухай вчителя уважно
І веди себе поважно.
Щоб зуміли все зробити
Та все добре зрозуміти.

На уроці не гукайте,
Завжди руку піднімайте.
Там, де шум і крик буває,
Працездатності немає.

- Про що ви дізнаєтеся сьогодні на уроці?
- ✓ Що таке літературний твір, тема, ідея, мотив і композиція художнього твору?
  - ✓ Які функції виконує мистецтво?
  - ✓ Чи можна рецепт приготування хліба перетворити на поезію?

Сьогодні
02.09.2024

Актуалізація опорних знань

Що таке художній твір?

Художній твір – це витвір літератури, який використовує художні засоби для створення образів, відображення дійсності та вираження авторської ідеї.

Які види мистецтва ви знаєте?

Мистецтво поділяється на кілька основних видів: література, музика, живопис, скульптура, театр, кіно, архітектура, танці.

Як художні твори впливають на людину?

Сьогодні
02.09.2024

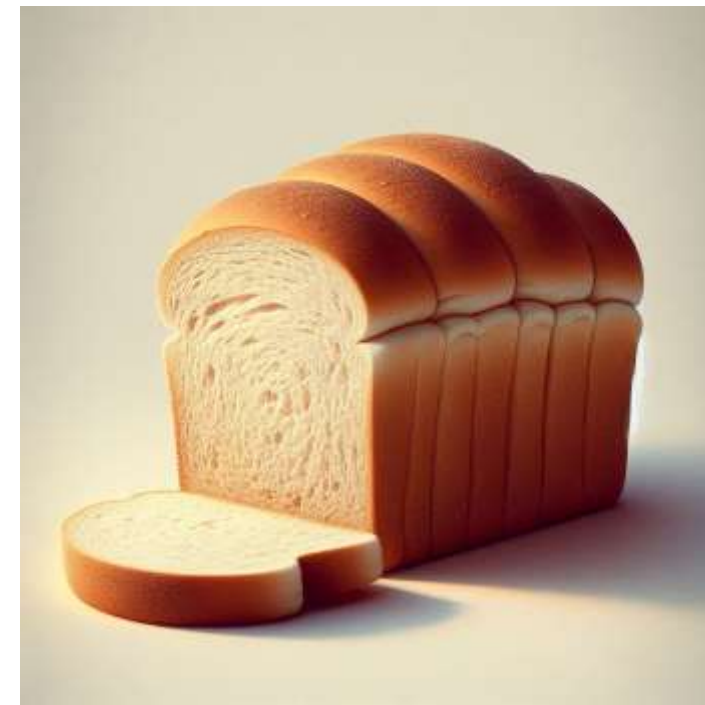
Опрацювання статті на с. 4. «Художній твір як явище мистецтва»

Чим відрізняється світлина від картини, а опис історичних подій у підручнику історії від опису тих самих подій у художньому літературному творі? Передусім способом зображення, адже як у картині, так і в художньому літературному творі основну роль відіграють творча уява й фантазія митця, а фотографія і підручник — це, по суті, відображення нашої дійсності, ніби її копія.

Сьогодні
02.09.2024

Розгляньте різні зображення хліба

- Визначте, яке із зображень є світлиною, яке — художнім фото, а яке картиною? Аргументуйте свій вибір.
- Як ви розумієте назву картини Валентини Баранюк «Повернення до джерел»?
- Доберіть назву до художнього фото.

Сьогодні
02.09.2024

Мистецький твір

Сьогодні
02.09.2024

Прочитайте тексти. Який із цих текстів є твором мистецтва? Аргументуйте свій вибір

ЕТЮД ПРО ХЛІБ

Яйце розіб'є, білком помаже,
На дерев'яну лопату — та в піч,
І тріскотітиме іскрами сажа —
Мініатюрна зоряна ніч.

На хмелі замішаний, видме груди.
Зарум'янілий, круглий на вид.
Скоринка засмалена жаром буде,
Аж розіграється апетит.

В підсохлому тісті кленова лопата
Вийме з черені, де пікся в теплі, —
І зачарується білена хата
З сонця пахучого на столі.

Іван Драч

РЕЦЕПТ ПРИГОТУВАННЯ ХЛІБА

Для приготування хліба потрібні:

- 210 мл теплої води;
- 320 г пшеничного борошна;
- 30 мл рослинної олії;
- одна чайна ложка цукру;
- одна чайна ложка сухих дріжджів;
- пів чайної ложки солі.

У ємності з'єднати просіяне борошно, цукор, дріжджі й сіль. Влити олію та воду. Замісити тісто, накрити його рушником і почекати пів години. Потім обім'яти його, зліпити буханець і дати 20 хв постояти. Розігріти духову шафу до +200°С і випікати буханець близько 25 хв.

Сьогодні
02.09.2024

Визначте у творі мистецтва художні образи. Які емоції переповнюють ліричного героя?

ЕТЮД ПРО ХЛІБ

Яйце розіб'є, білком помаже,
На дерев'яну лопату — та в піч,
І тріскотітиме іскрами сажі —
Мініатюрна зоряна ніч.

На хмелі замішаний, видме груди.
Зарум'янілий, круглий на вид.
Скоринка засмалена жаром буде,
Аж розіграється апетит.

В підсохлому тісті кленова лопата
Вийме з черені, де пікся в теплі, —
І зачарується білена хата
З сонця пахучого на столі.

Іван Драч

- Мініатюрна зоряна ніч – вжито для опису тріскоту іскор у печі, що створює враження зірок у нічному небі.
- Хліб як живий організм - хліб, який піднімається і під час випікання «видме груди», асоціюється з живою істотою.
- Зарум'янілий, круглий на вид - епітети, що описують зовнішній вигляд готового хліба, створюючи апетитну картину.
- Скоринка засмалена жаром - опис скоринки хліба, яка стає рум'яною від тепла.
- Зачарується білена хата - хата, яка зачаровується свіжоспеченим хлібом, що лежить на столі, порівнюється з магичною дією.
- Сонця пахучого на столі - вжито для опису хліба як теплого та ароматного, асоціюючи його із сонцем.

Сьогодні
02.09.2024

Складіть літературний паспорт до вірша І. Драча «Етюд про хліб»

1. Автор, назва твору	
2. Літературний рід	
3. Жанр твору	
4. Провідний мотив	
5. Художні засоби	

Сьогодні
02.09.2024

Читання/слухання інформації про функції мистецтва зі с. 5-6

Сьогодні
02.09.2024

Читання статті «Основні літературознавчі поняття» на с. 6

Глибшому сприйманню художнього твору допомагає розуміння таких основних літературознавчих понять: літературний рід і жанр, тема, мотив, ідея, композиція твору. Їх ви вивчали в попередніх класах. Згадати літературні роди й жанри допоможе таблиця, що розміщена на форзаці цієї книжки. Визначення решти перелічених понять знайдете в словнику літературознавчих термінів (с. 235).

Нагадаємо, що ліричні твори не мають сюжету, у них увага зосереджується не на подіях, а на почуттях і переживаннях ліричного героя/героїні. Будову ліричного твору визначаємо за тим, як розгортаються почуття, переживання й думки.

Сьогодні
02.09.2024

Міркуємо

- Який вид мистецтва вам найбільше до вподоби? Обґрунтуйте свій вибір.
- Назвіть функції художньої літератури як виду мистецтва. Доберіть до кожної з них по одному прикладу з раніше прочитаних творів.
- Створіть асоціативну хмару до художнього твору як явища мистецтва (доберіть слова-асоціації, характерні ознаки).
- Якими повинні бути сучасні читачі/читачки?

- ✓ За яким раніше прочитаним літературним твором ви зняли б кінофільм?
- ✓ Яку роль у ньому зіграли б?
- ✓ Чи маєте ви схильність до якогось виду мистецтва? До якого?

Мистецькому твору властиві

А) точні дані про розмір і масу описуваних об'єктів;

Б) терміни на позначення предметів і понять;

В) творча уява та фантазія автора;

Г) точність і відсутність емоцій.

Сьогодні
02.09.2024

Закріплення вивченого

Художня література як вид мистецтва
найтісніше пов'язана з
А) театром;
Б) танцями;
В) скульптурою;
Г) архітектурою.

Сьогодні
02.09.2024

Закріплення вивченого. Визначте жанр кожного літературного твору

Назва твору	Літературний рід
1. «Тиша морська» Лесі Українки	Б) лірика
2. «Євшан-зілля» Миколи Вороного	Г) ліро-епос
3. «Таємне Товариство Боягузів, або Засіб від переляку № 9»	А) епос
	В) зайвий варіант

Сьогодні
02.09.2024

Рефлексія. Вправа «Відкритий мікрофон»

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

Сьогодні
02.09.2024

Пояснення домашнього завдання

Завдання 10, с. 7.
Підготуйте усний опис
картини О. Богомазова
«Портрет дівчинки,
яка читає книжку»
(5-7речень).

